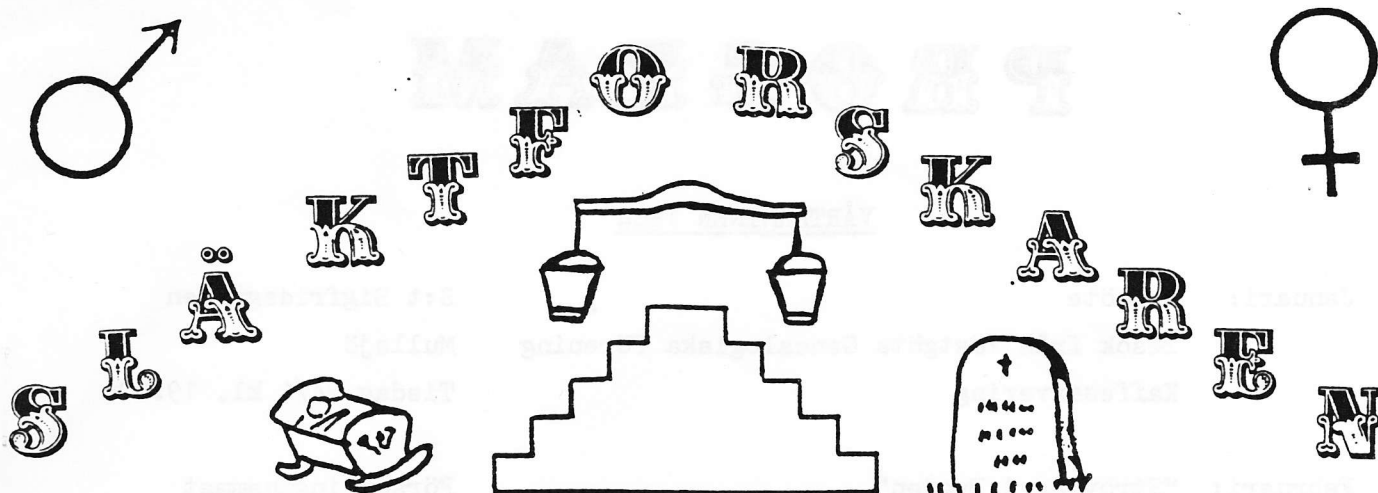

PROGRAMBLAD
för

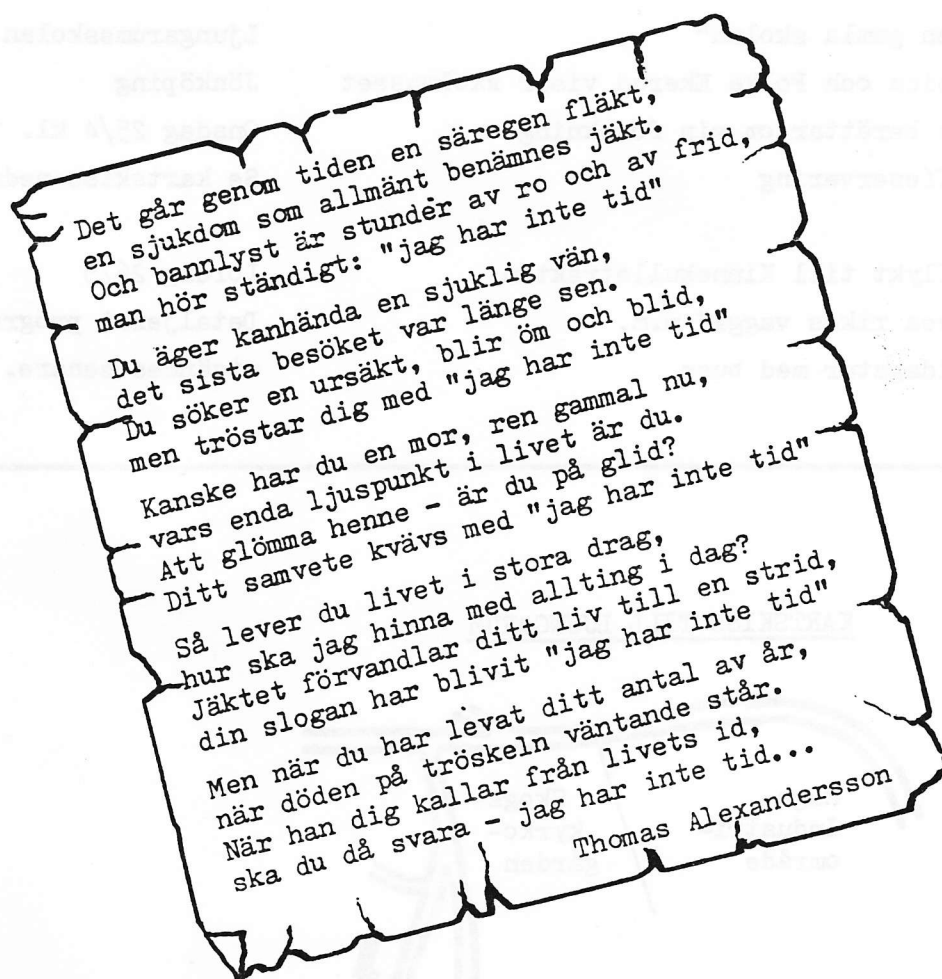
HABO
BIBLIOTEK

MULLSJÖ - HABOBYGDENS GENEALOGISKA FÖRENING

Årg. 2

Nr:1

1984

"SLÄKTFORSKAREN" Medlemsblad för Mullsjö-Habobygdens Genealogiska Förening.
Utkommer två gånger per år. Innehåller föreningens Program. Artiklar skrivna
av medlemmar. Notiser och uppgifter, som kan vara medlemmarna till nytta.
Komplett medlemsmatrikel en gång per år.
Hjälp oss att göra ett bra "blad" - skicka in uppgifter som vi kan publicera.
Om dig själv - om forskning - tips m.m.

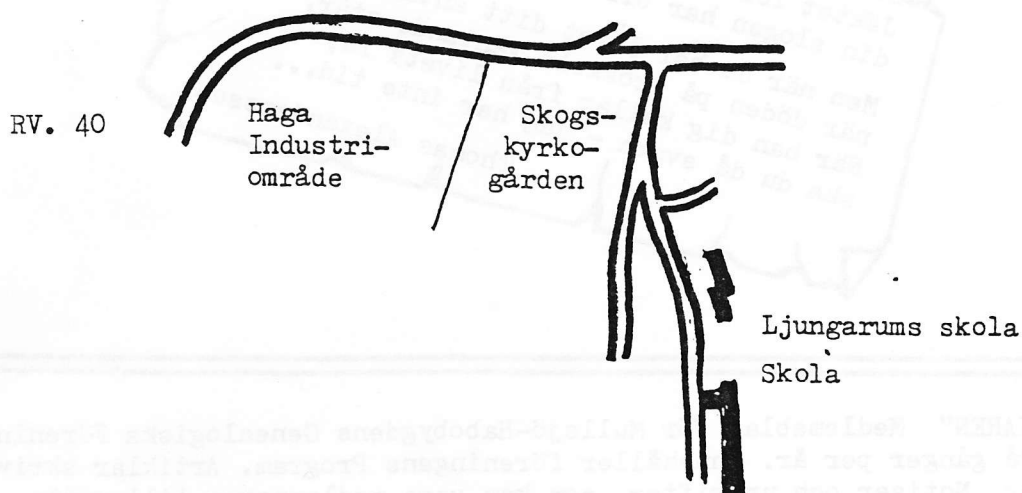
Program & Redaktionskommittén

PROGRAM

VÅRTERMINEN 1984

Januari:	Årsmöte Besök från Västgöta Genealogiska Förening Kaffeservering	S:t Sigfridsgården Mullsjö Tisdag 24/1 kl. 19.00
Februari:	"Strövtåg i Bygden" Sven-Axel Hallbäck berättar i anslutning till sin senaste bok. Kaffeservering	Församlingshemmet Habo Torsdag 23/2 kl. 19.00
Mars:	"Så va'de förr" Bengt Fransson från Åsarp kåserar Kaffeservering	S:t Sigfridsgården Mullsjö Onsdag 28/3 kl. 19.00
April:	"Den gamla skolan" Monica och Folke Ekered visar skolmuseet och berättar om sin forskning Kaffeservering	Ljungarumsskolan Jönköping Onsdag 25/4 kl. 19.00 Se kartskiss nedan.
Maj:	Utflykt till Kinnekulletrakten "Svea rikets vagga" m.m. Heldagstur med buss	Lördag 26/5 Detaljerat program utsändes senare.

KARTSKISS TILL LJUNGARUM

Halvårsberättelse för Mullsjö-Habobygdens Genealogiska Förening för
perioden 1/7 - 31/12 1983.

Styrelsen för Mullsjö-Habobygdens Genealogiska Förening får avge följande halvårsberättelse:

Det ökade intresset har inneburit att 13 nya medlemmar tillkommit. Totala medlemsantalet är nu 77.

Under perioden har hållits 4 ordinarie föreningsmöten och 1 styrelsemöte. Årsmöte hölls i Habo församlingshem den 20 sept. Då beslutades bl.a. om ändring av verksamhetsår. Från 1 jan. 1984 skall verksamhetsår och kalenderår sammanfalla. Efter årsmötet höll Stieg-Erland Dagman ett mycket intressant och uppskattat föredrag med diabilder från den släktforskningsresa, som han och hans fru Kerstin företog i maj månad till USA.

Vid mötet i S:t Sigfridsgården i Mullsjö den 19 oktober medverkade Arne Samuelsson, som berättade om gamla gårdar i Mullsjö, bl.a. St.Gålleryd. Åke Axéll berättade om Ryfors och Svenshults masugn.

Nästa möte hölls i Gustav-Adolfs församlingshem den 16 nov. Föreningen hade inbjudit Sven-Axel Hallbäck att presentera sin nya bok "I Västgöta Gränsbygder", men på grund av sjukdom kunde han inte ställa upp. I stället hade Yngve Karlsson skaffat boken och läste valda delar ur den.

Stieg-Erland Dagman presenterade brodern Harald Dagmans bok, "Habo Samhälle, uppkomst och utveckling" Ett sjuttiototal personer hade lockats till mötet.

Luciafest hölls på Mullsjö Friluftsgård den 8 december under medverkan av en grupp från Mullsjö Musikskola och Luciatåg med ungdommar från Furusjö. Sven Granander berättade om vad man kan finna i Domböcker från 1600-talet.

Bl.a. från Böne församling

Till Karl-Gustav Fransson framfördes ett tack och överlämnades blommor med anledning av att Habo Kulturnämnd skänkt 500 kronor till Genealogiska Föreningen för det arbete Fransson utfört med upprättande av husförhörslängder för Habo, Gustav-Adolf, Brandstorp och Härja församlingar.

En kopia på dessa rekonstruerade husförhörslängder har översänts till Swenson Swedish Immigration Research Center, Rock Island, Ill. USA.

Luciafesten besöktes av 36 medlemmar.

Medlemsbladet "Släktforskaren" har i början på hösten utkommit med sitt 2:dra nummer.

I övrigt har verksamheten bestått av medlemmarnas egen släktforskning.

Föreningens ekonomiska ställning framgår av separat upprättad kassarapport.

Habo den 20 januari 1984.

Yngve Karlsson

Stieg-Erland Dagman

Bengt-Inge Svensson

Harry Cederwall

Karin Gustavsson

Karl-Olof Förberg

Kassatablå för perioden 1/7 - 31/12 1983.Debet:

Ingående Saldo	1.197:48
Medlemsavgifter	750:-
Bidrag	500:-
Kaffeförsäljning	448:-
Div. försäljning	70:01
Räntor	40:69
<u>Summa Kr:</u>	<u>3.006:18</u>

Kredit:

Frimärken	300:-
Möteskostnader	222:15
Annonser	109:90
Kuvert, stämpel, medlemskort	92:60
Utgående Saldo	2.281:53
<u>Summa Kr:</u>	<u>3.006:18</u>

Mullsjö-Habobygdens Genealogiska Förenings styrelse för 1984.

Ordförande	Yngve Karlsson	0515/61043
Vice ordförande	Stieg-Erland Dagman	036/40146
Sekreterare	Bengt-Inge Svensson	036/41894
Kassör	Kerstin Cronquist-Dagman	036/41849
Ledamöter	Harry Cederwall	0392/20147
	Karin Gustavsson	0392/24033
	Karl-Olof Förberg	0392/20113
Suppleanter	Nils Andersson	036/43028
	Gösta Hedström	0392/11287
	Märta Larsson	0392/10761
Revisorer	Anna-Britta Jansson	0392/10376
	Carl Lönnblad	0392/24017
Suppleant	Anna-Karin Lagerstedt	0392/10947

Program och redaktionskommitté:

Stieg-Erland Dagman, Harry Cederwall, Stina Rydell
Rune Jacobsson.

TROLLDOM OCH HÄXERI I HABO I GÅNGEN TID

De flesta släktforskare nöjer sig med att i kyrkoböckerna följa släkten genom tiderna ner till en gräns då de tycker att det blir allt för svårt att forska. Varthän denna gräns för dem är givetvis beroende dels av deras kunskap i ämnet. Dels av vad för material man vill använda sig av. Men för den som vill tränga lite djupare in i förfädernas liv på 1500 och 1600 talet är domböckerna en ovärderlig källa. På denna tid levde inte så många människor i bygden. Alla kände varandra. Män och kvinnor var ingifta så att man kom att ha släkt i de flesta gårdarna. Respekten för andras liv och egendom var säkerligen stor men uttunnades mer och mer allt eftersom släktbanden utbreddes. Tvistefrågorna om vad som skulle tillfalla den eller den vid ett arvskifte kunde bli både många och långa inför rätten. Man hade också vid denna tiden att dras med sviterna av övergången från katolocismen till protestantismen. Inte alla hade 100% slutit upp bakom statskyrkan. I dess spår följde också häxprocesserna samt anklagelserna mot avkommen till en tidigare dömd sådan. Under sådana förhållanden var det lätt att hamna på svarandesidan och inför dommarnas snärjande frågor försöka fria sig.

Med ovanstående i minnet låt oss gå in i den äldsta domboken för Habo som finns i Vingsborgs grevskaps dombok för Västgötasidan åren 1594-1603. Vid denna tiden hade greven domsrätt över sina underlydande. Men han hade endast halsrätt över själva Vingsö. Vilket innebar att en som dömdes till döden utanför Vingsö av grevens domare måste få domen fastställd av annan myndighet.

Den 4 juni 1594 hölls tinget i Brännebo. Förutom domaren och skrivare var grevens fogde Håkan Andersson samt 12 nemdemän närvarande. Dessa var Måns Håkansson, Biörn i Kyrkered, Anders i Ljunga, Jon i Lindhult, Gustaf i Gäbo, Håkan i Flatered, Sven i Krämmarskog, Per i Slätthult, Mates i Dalen, Bengt i Starbäck, Lars i Rude och Mates i Eskhult. Hur många är det som kan föra sina anor ner till dessa betrodda män i Habo? Inför rätten hade man instämt Tyska Billan Ingiärd Andersdotter för trolldom. Hon skulle ha lärt Karin Bengtsdotter som var hustru till Erich i Hallebo trolldom. Denne Karin skulle sedan ha satt sjukdom på Nils i Hallebo kor för att hennes egna kor som var sjuka skulle bli friska. Denne Nils miste sin bästa ko och 2 par oxar blevo fördärvade så att fötterna ruttnade och öronen föllo av huvudet. Nåja Karin klarar sig genom att vid nästa ting den 11 okt fästa 30 mark i minne och lovade att till nästa ting skaffa 12 män och kvinnor som går i god för henne. Denna 12 manna ed gicks dock icke förrän den 12 nov 1595 och så var Karin frikänd.

Men Tyska Billan Ingiärd tog mästermannen Håkan i Jönköping hand om på tinget och som det står rannsakade henne. Håkan var känd som en hårdför man. Den som inte erkände inför honom fick säkert framtida men som kunde vara straff nog. Nåväl Ingiärd erkände att hon tillsammans med Kirstin på Maden gått till en liten kulle vid Maden för att träffa en liten kumpan (läs djävul). Han hade frågat henne om hon ville tjäna honom. Vilket hon hade lovat. De tog också i hand på överenskommelsen. Då gav han henne ost och bröd. Nästa gång de möttes fick hon kött och bröd. Tredje gången fick hon en halv skäppa malt. Efter ett sådant erkännande var ju saken klar och Ingiärd miste livet.

Men Tyska Billan var ingalunda ensam om att kunna trolla. Haralds hustru Margit i Knutshult var även instämd vid samma ting. Hon hade bl.a. setts rida på en varg. Hon hade även lovat att Jons folk i Lindhult skulle fara ena fahnens färdh. Några dagar efter hon sagt detta blev en av Jons söner sjuk och låg i 18 veckor innan han dog. Dessutom vittnade Jons hustru och dotter att om någon kom i träto med Margret gick det illa för denne. Rätten kunde ej fria Margrets liv men ställde det till överhöghetens betänkande. Vid nästa ting är det Anna i Slätthult som måste fria sig med en 12 manna ed för anklagelsen om trolldom. Vid samma ting gick Sones hustru i Bäckabo en 6 manna ed för anklagelsen om trolldom. Det ser nu ut som om man för tillfället stoppat trollpackornas framfart i Habobygden. Fram till 1603 finns inga fler sådana rättegångar. Men även i senare tid kan man finna dem.

Sålunda är det säkert att många nu levande Habobor har en anfader i den beryktade trollkarlen Jon i Södra Hallebo. Denne blev 1697 vid ting i Bränninge dömd att mista livet genom halshuggning. Han var då nära 90 år gammal. Denna rättegång har jag tidigare belyst i ett radioprogram i Jönköping. Och vi kan i sockenstämmoprotokoll för den 13 maj 1700 i Habo läsa om hur Jon skräddare i Ekeberg klagade till hustru Karin Pehrsson i Lids torp. Jon kom efter henne i torpet och fann då 3 små högar av byncke som han slog på. Han föll strax därefter i en svår sjukdom och högra armen och handen blev helt svart. Pehr i Gullskog och hans hustru blevo varnade för att gå in i torpet. Men svärmodern gick före in och blev sjuk. Karin nekade men målet fördes vidare till rättegång när Karin ej kunde förklara varför hon tagit hand om efterbörden efter 2 barnsängshustrur och stekt dem i sin bakugn.

Gunnar Nilsson.

1:sta sidan i Habo Dombok 1594 på vars innehåll ovanstående artikel är hämtat.

Anno 1594. Ugen 4 Jernij Jagg Lart Jonsson
 Nögi Gärads Gofvings Adg sittindot var i Gärads
 sogn i Svartofiga Gärade för Jon Edli og välljädige
 Hieronimus Arzupinns van volder, og tings folt
 i Bränninge, öfvervarende M. N. G. fongt, valsef-
 tigg Gålen Andarson, og Gärads Krompud. f
 Krompuden.

Måns Gålensson	Gvorn J. Brämmanerfoss
Siörn J. Björkving	Jon J. Skutgölet.
Anders J. Lvinga	Mats J. Laalen
Jon J. Lundgölet	Bongt i Starbäck
Gösta J. Gärads	Lart i Rinda
Gålen J. Platving	Mats i Eklöglet.

Pa samma tid Com för rätte Sjölle Billan Jugiard
 Andarsona dotter, og blif förhörd Gvadt Rongfure Jon brude.
 Dr vill Jon Wipgiernings Jon vittis för, att Jon skulle
 Lära Carin Bongtz dotter, og att Jon skulle gafna fatt
 Gvorn Gär af allagända slagz dotter, og noget annatt
 vill att Carin för giernings vill sin gränne, pa yot att c:
 Lyrkan skulle Comma ifra för: Carin og in pa Hild J
 Gellads, og ofvur färdant blif Nioz villkorit, missg. Jon
 Nard Jon Lyrka Ros Jon ätti; Innast förvärfsfärd
 z var Nard för Jonom, pa att förtorne röttiade af Jon
 og öfvrone fölle ifra Gofvudot pa Jon

Pa samma tid Gader Gålen Andarson og Gålen i Gv.
 1695 sig ickeigat mig misgige man, om if Gader någon
 tid

Domboken Västra Kärr den 13 October 1741.

§ 3.

Länsman Wälaktad Hallor Larsson hafwer instämt Jöns Torstensson i Ammurliden, med påstående att han bewisa måtte på hwad sätt Poiken Nils Larsson förledne år kommet utuhr Swarandens tjänst utan at någon wiste på hwad sätt han omkommet: men innewarande år igenfunnets uti Ammurlidens äng.

Swarandennförklarar at Poiken war uti hans tjänst och förledet år wid skiördetiden om en morgon afgick ifrån honom uti en fälla, till at efter wanligheten gå wall med gietterna: Hwarpå Poiken om Middagen war hemma uti Ammurliden och åt middagen, men Swaranden såg honom icke sedan han om morgonen afgick ifrån Fällan.

Till wittne hafwer Länsmannen instämt Pigan Maria Larsdotter på Ulfwestorp och gossen Nils Swensson i Qwisslan, hwilka förledet år tillika med den döde Nils Larsson tiänte på Ammurliden och dito de närmast där intill boende grannar Håkan Pärsson i Hornamässen Ibidem Torparen Jan Pärsson, Pär Håkansson i Krubbemaden, Anders Johansson i Ammurliden och Pär Månsson i Bubbhulan samt Johannes Ericksson i Grefwagården Näs, hwilka samtliga utom jäf efter aflagd Ed wittna hwar för sig, med undantagandes gässen Nils Swensson, hwilken ännu ej fyllt dess Fänton år eller Edens afläggande ombetrodde blifwa kan.

Maria, att dagen förr än gässen bortkom fick han tilltahl af husbonden, för det han låtet gietterne giöra skada på hans så wäl såsom omkringboende grannars Råg, hwarföre och gässen giömde sig uti gårdsbons Anderses Fähus och icke wille gå in förr än wittnet uppsökte och inledde honom och ehuru wäl husbonden wid gässens inkomst hade welat slaget honom aftog wittnet det och gässen fick tillgift och förlåtelse af husbonden: Men andra dagen gick gässen med i Fällan till at skiära och wid dagermåhle tiden skulle han gå wall med gietterne och sedan såg hwarken hon eller Jöns gässen, så wida henne wetterliget är.

Håkan i Hornamässen, at han icke wet Jöns i Ammurliden hafwa på något hårdt sätt handterat gässen Nils Larsson, ej eller wet han på hwad sätt han förkommet; Men något efter Midsommar innewarande år fant han en Meniske-Hufwud skåhl på Hornemässe utmark det han strxt uptäckte, hwar efter Bengt Larsson i Middagsmärket med sine omkring boende grannar begaf sig till at söka i Ammurlidens mark och funno där något hår och naglar efter en menniska och en Sko; men hwem det i Lifstiden warit wet icke wittnet.

Jon Pärsson, at han besåg hufwudskåhlen, som förra wittnet omtalat, och enär Jöns i Ammurliden fick höra atthän funnen war, gick äfwen han med denne at bese och Lät Kundgiöra det för Poikens anhörige.

Pär Månsson, at han icke hafwer någon Kundskap härom.

Pär Håkansson hafwer om sättet, huruledes Poiken bort kommet ingen Kundskap, ej eller wiste han att Poiken war bortkommen, förr än Tre weckor efter det at det war skiedt; allenast såg han stället, hwarest gässen skolat legat.

Johan Ericksson, at uti September Månad år 1740 frågade Jöns i Ammurliden wittnet om han ej blifwet warse någon gässe, som hos honom förkommet, hwar till wittnet swarade att i Skiördetiden war hos honom en gässe hwilken sade sig wara hemma i Hornamäsatorp och det samma swarat gifwet till Bengt i Middagsmärket som gässen efterfrågade.

Nils Swensson utom Ed giör samma berättelse och wittnesmåhl som Maria Larsdotter

Dom.

Hwilkens Hufwudskåhl det egenteligen är, som igenfunnets uti Hornamässe utmark eller om det hår och naglar samt en Sko som igenfunnets uti Ammurliden Äng warit öfwerlefwor af den förkomne gässen Nils Larsson; därom hafwer Tings Rätten ej Kunnat tillräckelig wisshet ärnå; ej eller befunnet at Jöns i Ammurliden antingen gässen hårdeligen handterat ej eller till hans förkommande ordsak warit; altså må den igenfunne hufwudskåhlen med det mehra afsides i Kyrkiogården nedergrafwas, Och blifwer Jöns Torstensson för vidare tillmähle härutinnan befriad.

Stig Westmar

Nya namn i vår matrikel:

Bergling, Hans
Jönköpingsvägen 35, 566 00 Habo
036/40825

Bergling, Aino
Jönköpingsvägen 35, 566 00 Habo
036/40825

Cederwall, Annica
Tallåsvägen 6, Furusjö, 566 00 Habo
0392/20147

Emanuelsson, Tholda
Kyrkvägen 32, 565 00 Mullsjö
0392/11262

Ericsson, Kjell
Ängstigen 99, 566 00 Habo
036/40282

Grenevik, Kurt
Hagagatan 1 A, 566 00 Habo
036/41565

Gustavsson, Inger
Fällevägen 5, 560 42 Sandhem
0515/60373

Henrysson, Kjell
Bergstigen 3, 564 00 Bankeryd
036/78881

Hägg, Torsten
Kapellgatan 2, 552 55 Jönköping
036/113807

Janson, Sven
Rödhakevägen 20 A, 752 52 Uppsala
018/324230

Johansson, Filip
Smedjebacken, Källebacken, 566 00 Habo
036/45143

Källermark, Arne
Källebacken, 566 00 Habo
036/45053

Lindberg, Vivi-Ann
Abbarp, 566 00 Habo
036/45005

Ljung, Ann-Britt
Tubberedsvägen 26, 566 00 Habo
036/41894

Lönnblad, Carl
Berg, 565 00 Mullsjö
0392/24017

Mattsson, Karl-Gustav
Bergsätra, 560 27 Tenhult
036/92227

NYA MEDLEMMAR

Har du någon bekant, vän, hustru eller make,
som du skulle kunna värva som medlem i vår
förening? G Ö R D E T !

Ju fler vi blir, desto bättre möten och
service kan vi ge.

Ring tel. 036/40146 eller 41849 i medlems-
frågor. Årsavgift 20:-

HABO BIBLIOTEK

Vi kommer i vår att förstärka vår samling
av mikrofilmer: 18 st.

Följande rullar är beställda:

Bankeryd: IJ 1491 - 1494

Bottnaryd: IJ 1515 - 1516

Järstorp: IJ 1642 - 1644

Nykyrke: XY 2854 - 2855, GO 527

Sandhem: XY 2868, 2870, GO 484 - 485

Utvängstorp: XY 2925, GO 528